

*Niemand mag zich veroorloven van een persoon of een feit
een karakteristiek te geven als hij die alleen maar
van één enkele kant bekijkt.*

Rudolf Steiner

Raaij, Albèrt van

De waarheid van de vier evangelisten en hun evangeliën; *Mattheüs, Marcus, Lucas en Johannes* / Albèrt van Raaij – Amsterdam: Cichorei
ISBN 978 90 830811 9 9

NUR 720

Omslagontwerp: Albèrt van Raaij

Afbeelding omslag: Icoon van de vier evangelisten geschilderd door Piet van der Ploeg in opdracht voor de kapel in Huize Jeroen in Noordwijk in 2009.

Redactie, layout en zetwerk: Jaap Verheij

© Albèrt van Raaij / Uitgeverij Cichorei, Adrichemstraat 24, 1013 DS
Amsterdam, 2021

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher.

Inhoud

Voorwoord	9
Inleiding	13
1 Wie waren de vier evangelisten?	16
Mattheüs	16
Marcus	18
Lucas	19
Johannes	21
2 De symbolen van de vier evangelisten	23
3 Het begin van de vier evangeliën	25
4 De verschillen in de vier evangeliën	31
5 Overeenkomsten in de vier evangeliën	33
6 Johannes de Doper	34
Toelichting	37
Evangelië van de vier evangelisten	39
7 De doop van Jezus	41
Toelichting	42
Evangelië van de vier evangelisten	43
8 De eerste discipelen	45
Toelichting	47
Evangelië van de vier evangelisten	49
9 De wonderbare spijziging	52
Toelichting	54
Evangelië van de vier evangelisten	57

10 De belijdenis van Petrus	59
Toelichting	60
Evangelie van de vier evangelisten	62
11 De intocht in Jeruzalem	64
Toelichting	66
Evangelie van de vier evangelisten	69
12 De maaltijd in Bethanië	71
Toelichting	73
Evangelie van de vier evangelisten	75
13 Het laatste Pascha	77
Toelichting	79
Evangelie van de vier evangelisten	82
14 Het Heilig Avondmaal	85
Toelichting	86
Evangelie van de vier evangelisten	89
15 Petrus gewaarschuwd	91
Toelichting	92
Evangelie van de vier evangelisten	93
16 Jezus in Gethsemane	95
Toelichting	97
Evangelie van de vier evangelisten	98
17 Gevangenneming van Jezus	100
Toelichting	102
Evangelie van de vier evangelisten	106
18 Jezus voor Kajafas	108
Toelichting	110
Evangelie van de vier evangelisten	111
19 De verloochening van Petrus	113
Toelichting	115
Evangelie van de vier evangelisten	116

20 Jezus voor Pilatus	118
Toelichting	121
Evangelie van de vier evangelisten	121
21 Barabbas losgelaten	125
Evangelie van de vier evangelisten	126
22 Jezus door Pilatus overgegeven en weggeleid naar Golgotha	128
Evangelie van de vier evangelisten	130
23 De kruisiging	132
Toelichting	136
Evangelie van de vier evangelisten	138
24 De begrafenis van Jezus	142
Toelichting	143
Evangelie van de vier evangelisten	146
25 De opstanding	148
Toelichting	150
Evangelie van de vier evangelisten	154
Epiloog	156
De evangeliën van de vier evangelisten naast elkaar geplaatst met de momenten waarbij zij over dezelfde gebeurtenis verslag doen	160
Aantekeningen	167
Geraadpleegde literatuur	175

Voorwoord

Opgevoed in een Rooms-Katholiek gezin wist ik niet anders dan dat met betrekking tot Maria, Jozef en het Jezuskind van Kerstmis en Driekoningen het hier om één en hetzelfde ouderpaar ging en één Jezus.

Na de adventstijd van vier weken, afgeleid van het woord *Adventus* dat komst betekent, werd bij ons thuis een dag voor Kerstmis op een aparte tafel de kerststal neergezet, gemaakt door mijn grootvader, met beelden van Maria, Jozef, de herders met hun schapen én de Wijzen uit het Oosten, *de Drie koningen*. Aan de voorzijde boven in het midden van de stal hing een engel met de tekst *Gloria in excelsis Deo*. Het beeldje van het kindje Jezus werd door mijn ouders in de Kerstnacht in de met stro gevulde houten kribbe gelegd. Op Eerste Kerstdag was dan in onze beleving het kindje Jezus *geboren*.

Als kind leefde ik met het beeld dat, na de geboorte van het Jezuskind in de kribbe in Bethlehem, eerst de herders op bezoek kwamen en daarna de Wijzen uit het Oosten. Ook in het feit dat met Kerstmis in de Heilige mis¹ het evangelie van Lucas werd voorgelezen en met Driekoningen het evangelie van Mattheüs beleefde ik dat beide evangelisten het over een en dezelfde gebeurtenis hadden. De Wijzen uit het Oosten kwamen enige tijd na de herders op bezoek en dat leek mij logisch omdat er twaalf dagen tussen zaten.

Toen ik ouder was realiseerde ik mij dat het wel heel vreemd is dat Maria en Jozef, van *het Kerstkind*, in Bethlehem moesten wachten

tot de Wijzen uit het Oosten kwamen, want die waren eerst naar Herodes in Jeruzalem afgereisd, voordat zij naar Bethlehem gingen. (Mattheüs 2:1) En hoe konden Maria en Jozef weten dat ze zouden komen?

Daarnaast wordt er in het evangelie van Mattheüs gesproken over *het huis* en niet over *de kribbe*. (Mattheüs 2:11) Bovendien wordt er in het evangelie van Lucas helemaal niet gesproken over de Wijzen uit het Oosten. Dat riep veel vragen op waar ik geen antwoord op wist en ik besloot dit te onderzoeken.

Bij mijn geesteswetenschappelijk onderzoek ontdekte ik dat mijn beeld, dat ik vanuit mijn opvoeding had meegekregen, niet de volledige waarheid was. Na bestudering van de evangeliën van Mattheüs en Lucas en de voordrachten van Rudolf Steiner (1861-1925) kwam ik er steeds meer achter dat het in beide evangeliën niet gaat over één Jezuskind maar over twee Jezuskinderen uit twee verschillende geslachtslijnen namelijk uit de *salomonische* en de *nathanische* lijn uit het huis van David.²

Van de vier evangelisten beginnen alleen Mattheüs en Lucas hun evangelie met de geboorte van deze Jezuskinderen. Bij Mattheüs staat het bezoek van de Wijzen uit het Oosten centraal en bij Lucas het bezoek van de herders aan Maria, Jozef en het Jezuskind.

Toen ik mij verder in deze materie ging verdiepen ontdekte ik dat, als je de verschillende evangeliën met betrekking tot de geboorte van deze Jezuskinderen met elkaar vergelijkt, er significante verschillen zijn waar te nemen. Alleen al het feit dat Maria en Jozef met het Jezuskind uit het Mattheüsevangelie, *het Driekoningenkind*, moeten vluchten naar Egypte en in het evangelie van Lucas, *het Kerstkind*, hier geen sprake van is, geeft al aan dat het hier gaat om twee verschillende ouderparen en twee Jezuskinderen.

Ook de aankondigingen zijn verschillend. Terwijl de aankondiging van het kind uit het Mattheüsevangelie plaatsvond

bij Jozef door een engel via een *droom*, vond de aankondiging in het evangelie van Lucas plaats door de engel Gabriël bij Maria.

Ik realiseerde mij dat dit geen toeval kon zijn. Een opvallend feit is dat de evangelisten Marcus en Johannes in hun evangeliën nergens spreken over de geboorte van deze Jezuskinderen. De evangelist Marcus begint zijn evangelie met *De doop in de Jordaan*, Jezus van Nazareth is dan rond de dertig jaar, en de evangelist Johannes begint zijn evangelie op een wel heel bijzondere wijze namelijk met: *In den beginne was het Woord en het woord was bij God, en het woord was God, dit was in den beginne bij God.* (Johannes 1:1-18)

Dit bracht mij bij de vraag of er bij de vier evangelisten in hun evangeliën een moment is dat er consensus over het leven van Jezus van Nazareth zou zijn. Want hoe verschillend de evangeliën ogenschijnlijk ook lijken, er moesten momenten zijn dat zij alle vier over dezelfde gebeurtenis in het leven van Jezus van Nazareth zouden spreken om de waarheid van hun evangeliën te waarborgen.

Bij telling blijkt dat dit twintig keer voorkomt, voornamelijk in de laatste levensperiode van Jezus van Nazareth vlak voor zijn kruisiging, dood en opstanding.

Alle vier de evangelisten belichten vanuit hun eigen invalshoek deze gebeurtenissen van het leven van Jezus van Nazareth en die vertonen grote overeenkomsten. Hoe zij dat konden waarnemen en waarom zij alle vier in hun evangeliën met name op het laatst deze consensus bereiken, terwijl hun evangeliën zo verschillend zijn, ontdekte ik door dit verder te onderzoeken. Op grond van de resultaten die hieruit voortvloeiden hoeft, naar mijn bescheiden mening, niet meer getwijfeld te worden aan de waarheid van de vier evangelisten en hun evangeliën, die niet alleen onafhankelijk van elkaar zijn opgeschreven en schijnbaar op een bepaalde wijze van elkaar verschillen, maar het leven van Jezus van Nazareth

vanuit verschillende gezichtspunten beschrijven om zodoende een zo volledig mogelijk beeld te geven.

Daarnaast leek het mij een uitdaging om te onderzoeken of het mogelijk zou zijn, daar waar de evangeliën van de evangelisten met elkaar overeenstemmen, hun evangeliën als het ware *in elkaar te schuiven* en samen te voegen tot één evangelie. Toen ik daar als een soort experiment mee begon was het resultaat verrassend.

Albèrt van Raaij, Driebergen-Rijsenburg 3 maart 2021

Inleiding

In het Nieuwe Testament zijn vier evangeliën opgenomen. De schrijvers van deze canonieke³ evangeliën zijn Mattheüs, Marcus, Lucas en Johannes. Deze evangelisten beschrijven niet de biografie van Jezus van Nazareth, maar zijn boodschap. Een evangelist is letterlijk de brenger van een *goede boodschap*. Het woord evangelie komt uit het Grieks en betekent *goede of blijde boodschap*.

Na bestudering van de evangeliën van Mattheüs, Marcus, Lucas en Johannes ontdekte ik hoe ze enerzijds zo verschillend zijn maar ook op bepaalde momenten veel overeenkomsten vertonen.

Door de eeuwen heen werd al gezegd dat de evangeliën van deze evangelisten *tegenstrijdigheden* bevatten die op verschillende manieren konden worden geïnterpreteerd. Dit kwam de geloofwaardigheid van deze evangeliën niet ten goede. Daarom zijn er in het verleden verschillende pogingen gedaan om van de vier afzonderlijke evangeliën één verhaal te maken. Dit bleek echter niet eenvoudig onder andere door de verschillen tussen de twee geboorteverhalen. Want in het evangelie van Mattheüs kwamen na de geboorte van Jezus de Wijzen uit het Oosten hem bezoeken, terwijl bij de evangelist Lucas er alleen maar sprake is van een bezoek van de herders uit de directe omgeving. Lucas rept in zijn evangelie noch van Wijzen uit het Oosten noch van een vlucht naar Egypte. Daarnaast komen in de evangeliën van Marcus en Johannes de geboorteverhalen helemaal niet voor. Voor diegene die de twee geboorteverhalen historisch betrouwbaar achtte was het hierdoor problematisch om er één verhaal van te maken. Niemand kwam echter op het idee dat het hier wel eens over twee verschillende echtparen zou kunnen gaan en

twee Jezuskinderen. Het gezag van de Kerk eiste echter dat bij de uitleg van de vier evangeliën geen ruimte mocht ontstaan voor verschillende interpretaties.

Door op een andere wijze naar de vier evangeliën te kijken, kunnen de verschillen en de geloofwaardigheid ervan juist ten goede komen.

In deze tijd waarin dagelijks grote hoeveelheden nieuws op ons afkomen, kunnen wij nauwelijks nog onderscheiden wat waarheidsgetrouw nieuws is en wat niet. Wij zijn dan ook geneigd, als we kijken naar de evangeliën van de vier evangelisten, om te twijfelen aan de waarheidsgetrouwe weergave van deze vier geschriften. Want je kunt je afvragen waarom deze evangeliën ogenschijnlijk zo sterk van elkaar verschillen.

Daarnaast moeten de evangeliën worden verdiept met behulp van de geesteswetenschap. De huidige letterlijke opvatting van de evangeliën en alleen het lezen ervan voldoet in deze tijd niet meer. Want wat voor één bepaalde tijd het juiste is, kan niet voor alle tijden gelden. Nu gaat het erom, langs de weg van de evangeliën de geestelijke betekenis van het mysterie van Golgotha te gaan begrijpen. Als mensen het gebeuren op Golgotha slechts uit één evangelie zouden leren kennen, zou dat hun gezichtsveld vernauwen. Om dit te voorkomen is het gebeuren op Golgotha vanuit vier ogenschijnlijk tegenstrijdige gezichtspunten beschreven.

Om dat te kunnen begrijpen geeft Rudolf Steiner⁴ een helder voorbeeld. Hij zegt hierover: *Niemand mag zich veroorloven van een persoon of een feit een karakteristiek te geven als hij die alleen maar van één enkele kant bekijkt.* Hij geeft dan het voorbeeld van een boom. Als je deze boom van één kant fotografeert mag niemand beweren dat deze foto een getrouwe weergave is van de boom. Als we echter deze boom van vier kanten fotograferen zullen de foto's weinig op elkaar lijken, maar samen krijg je toch een compleet beeld van deze boom.

Zo moeten we ook naar de vier evangeliën kijken. Het zijn daarom geen tegenstrijdigheden die in de vier evangeliën worden beschreven, maar we moeten uitgaan van het feit dat ieder van de vier evangelisten zich ervan bewust was dat hij het van één kant kon beschrijven. Dat is ook het bijzondere aan de evangeliën en maakt het beeld compleet zoals in het voorbeeld van de boom. Door deze verschillende beschrijvingen naast elkaar te leggen, of in goede volgorde achter elkaar te zetten, hebben we de mogelijkheid om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van het leven van Jezus van Nazareth en na de doop in de Jordaan van Christus Jezus. Het bijzondere aan de vier evangeliën, hoe verschillend ze ook zijn, is dat met name de laatste fase van Christus Jezus door alle vier de evangelisten op vrijwel dezelfde wijze beschreven wordt. Dat bewijst de waarheid van de evangelisten en hun evangeliën.